

maakt deel uit van het beleid voor gezondheidsbevordering voor mensen met een lage sociaaleconomische status.

Gezondheidsbevordering jeugd 4-19

Het bevorderen van een gezonde leefstijl bij kinderen en jongeren is één van de beleidsdoelen van de GGD. Middelengebruik, weerbaarheid, overgewicht en diabetes zijn daarbij de speerpunten. In 2008 heeft de GGD meegewerkt aan diverse acties op dit terrein in het voortgezet (speciaal) onderwijs. Daarnaast heeft de GGD de brochure Vet op gewicht uitgegeven, een brochure met een selectie van interventies ter preventie van overgewicht. Alle scholen in Zeeland hebben de brochure ontvangen. Ook is het project Schoolgruiten, het eten van groente en fruit op school, aan alle basisscholen in Zeeland aangeboden.

In 2008 is de pilot Gezonde School Methode van start gegaan. Hieraan hebben vier basisscholen deelgenomen. De pilot is opgezet door de GGD Zeeland, SportZeeland en het Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland (RPCZ). Er zijn gezondheidsprofielen van de scholen opgesteld en samen met het schoolteam zijn de prioriteiten bepaald voor elke school. Hierna zijn activiteitenplannen opgesteld.

Informatie via www.ggdzeeland.nl

De GGD Zeeland verstrekte op verschillende manieren informatie aan het publiek, zowel over de organisatie zelf als over diverse gezondheidsonderwerpen. Vrijwel alle beschikbare publieksinformatie wordt eveneens aangeboden via de website. Men vindt er informatie over de organisatie zelf, de diverse producten van de GGD, en publieksfolders over alerhande onderwerpen. De site van de GGD Zeeland werd in 2008 240.510 keer bezocht.

GGD-informatie in biblioservicebus

In diverse Zeeuwse gemeenten rijdt in plaats van de standaard bibliobus een zogeheten biblioservicebus. De GGD Zeeland participeert in dit initiatief van de Zeeuwse Bibliotheek. De bus bezorgt niet alleen als vanouds boeken, maar heeft ook diverse servicediensten 'aan boord'. Behalve geld pinnen

kan men er ook vacatures bekijken, VVV-informatie opzoeken en bioscoopkaartjes kopen. Via een interactieve informatiezuil kan gezondheidsinformatie op de GGD-website worden geraadpleegd en kunnen folders worden geprint.

Publiekscampagnes en pers aandacht

Ieder jaar wordt een aantal publiekscampagnes opgezet, vaak met ondersteuning van het landelijk ontwikkelde materiaal van het RIVM (Rijks Instituut voor Volksgezondheid en Milieu). In 2008 zijn de volgende campagnes geweest:

- Verkoudheid en griep en de preventiemogelijkheden
- Voedselveiligheid in de zomer
- Griep prik
- Tekenen en ziekte van Lyme

Ook kwam de GGD weer volop in het Zeeuwse nieuws, met diverse items bij Omroep Zeeland en tal van artikelen in de dag- en weekbladen. De ruim 90 publicaties dragen bij aan de bekendheid van de GGD bij de Zeeuwse burger.

Automatisering

Eind 2007 was de IT-infrastructuur grondig aangepast door het technische fundament te standaardiseren naar één platform en te centraliseren door gebruik te maken van Server Based Computing (SBC). Zo konden medewerkers vanaf 2008 onafhankelijk van tijd en plaats beschikken over de juiste informatie, die benodigd is om goed te kunnen werken. Tevens is de netwerkinfrastructuur verbeterd om daarmee de beschikbaarheid en continuïteit te verhogen. Vooruitlopend op ontwikkelingen waaronder het digitaal dossier JGZ, de invoering van het Burgerservicenummer (BSN), de UZI-pas en de conversie van de papieren dossiers naar digitale dossiers kreeg de zorg voor veilige informatie conform de NEN-7510 norm hernieuwde aandacht. Dit loopt door in 2009.

Het klanttevredenheidsonderzoek onder de medewerkers van de GGD leverde dit jaar een 7,5 op.

Medewerkertevredenheids-onderzoek

In mei vond het medewerkertevredenheidsonderzoek plaats. Voor het eerst is gebruik gemaakt van een nieuwe, door GGD Nederland ontwikkelde vragenlijst. Dit maakt vergelijken met andere GGD'en mogelijk. Het is een heel uitgebreide vragenlijst, zodat besloten is om het onderzoek eens per twee jaar

uit te voeren. Dan kan ook ruim aandacht worden besteed aan het implementeren van verbeteringen in de organisatie. De respons bedroeg dit jaar 73% en deze viel daarmee weer wat hoger uit dan vorig jaar. De medewerkers waren in principe tevreden op alle onderdelen. Zij beoordelen vooral de inhoud van het werk en daarna de direct leidinggevende als belangrijk voor hun tevredenheid.

• I n t r o d u c t i e •

GGD Zeeland

- bewaakt, bevordert en beschermt de publieke gezondheid in Zeeland
- doet dat in opdracht van de Zeeuwse gemeenten en in samenwerking met ketenpartners en relaties, op basis van vertrouwen en gelijkwaardigheid
- streeft naar een integrale benadering van gezondheidsbeleid waarbij de burger centraal staat
- richt zich actief op het verminderen van sociaal-economische gezondheidsverschillen. Het bevorderen van een gezonde leefstijl en het realiseren van sluitende zorg in Zeeland
- is primair adviseur van de Zeeuwse gemeenten en voert daarnaast diverse activiteiten uit voor politie, justitie, ketenpartners en individuele burgers. Doel van dit alles is de bescherming en bevordering van de volksgezondheid in Zeeland
- wil een brug slaan tussen wetenschap, kennis en informatie enerzijds (o.a. door middel van monitoring) en de ontwikkeling en uitvoering van gezondheidsbeleid anderzijds
- ondersteunt innovatie, samenwerking en het delen van kennis

De GGD Zeeland voert de activiteiten uit op basis van de Wet Publieke Gezondheid, in opdracht van de Zeeuwse gemeenten. Om de vier jaar stelt iedere gemeente een gezondheidsnota op. Deze beschrijft de voor de betreffende beleidsperiode geplande activiteiten op het gebied van volksgezondheid, met een brug naar welzijn. De gezondheidsnota's vormen voor een belangrijk deel de basis voor het beleid van de GGD.

• C o l o f o n •

Dit is een uitgave van GGD Zeeland
Westwal 37
Postbus 345, 4460 AS Goes
Telefoon: 0113 – 249 400
Fax: 0113 – 249 449
Internet: www.ggdzeeland.nl
E-mail: info@ggdzeeland.nl

Oplage: 1.100

Tekst: GGD Zeeland

Vormgeving en druk: Pitman, Goes

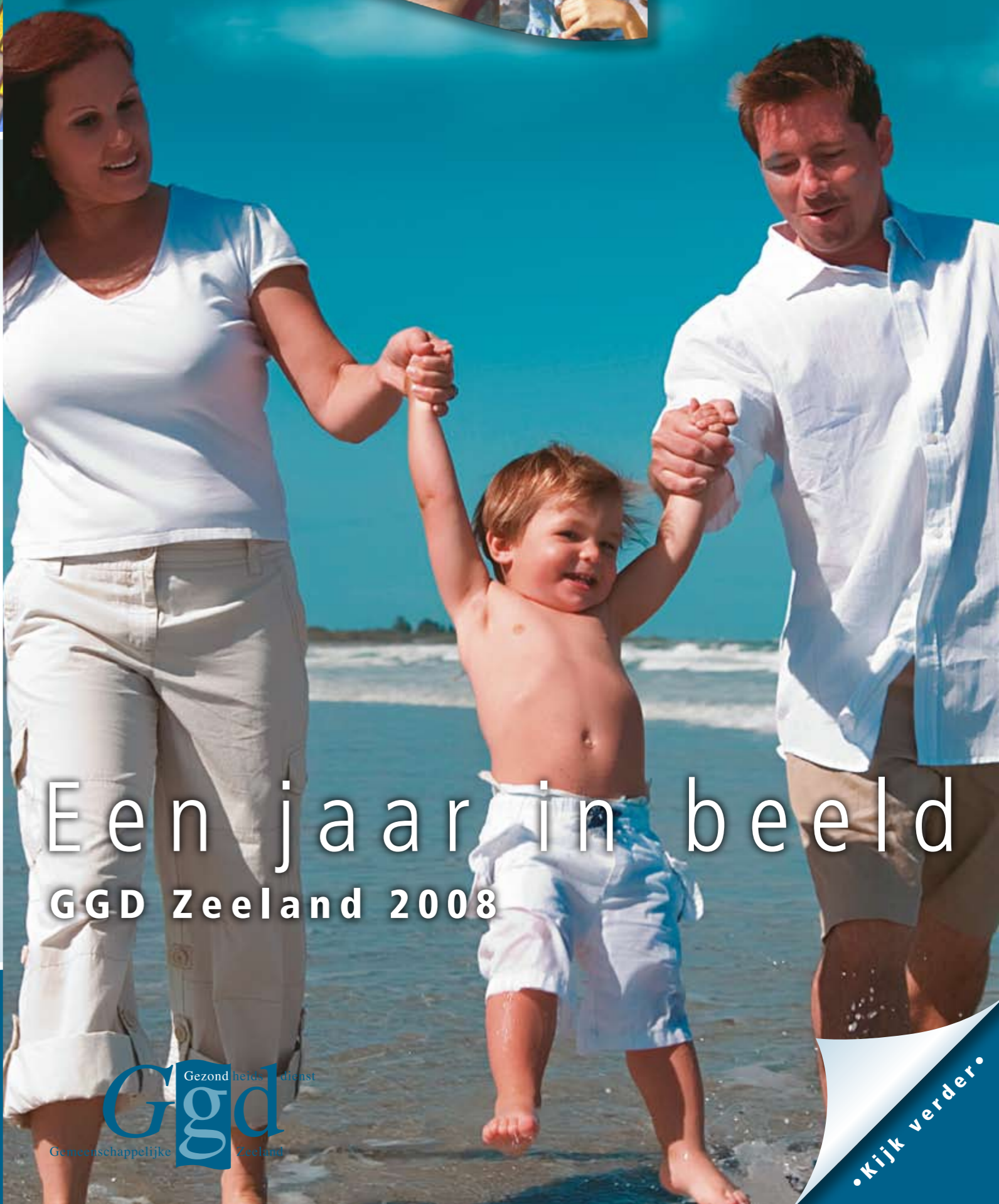
De integrale versie van dit jaarverslag is te vinden op onze website

• R e s u l t a t e n •

- GGD-inspecteurs hebben 321 inspecties uitgevoerd in kindercentra, tattoostudio's en op schepen
- Er zijn 3565 reizigersadviezen en -vaccinaties verstrekt
- De Gezonde Schoolmethode is gestart op vier scholen (pilot)
- Er zijn 39 gastlessen, trainingen en workshops gegeven door de afdeling Jeugdgezondheidszorg
- Scholen leenden 35 leskisten en 24 onderwijsleermaterialen
- De opvoedsteunpunten werden 886 keer bezocht
- Er zijn 16 opvoedcursussen gegeven
- Er is 61 keer een instructie tandenpoetsen gegeven
- Op 46 scholen is fluoridespoelen gedaan

• R e s u l t a t e n •

- Het safe-seks-promotieteam is op 7 locaties actief geweest
- Er is 632 keer een huisbezoek geweest bij kinderen die 18 maanden oud werden
- Er zijn bijeenkomsten bijgewoond van 31 sociaal medische teams en in 19 zorgadvies-teams basisonderwijs
- Er zijn vier klantentoeetsen gedaan

Een jaar in beeld

GGD Zeeland 2008

• Kijk verder •

Inleiding

Het jaar 2008 is voorbij gevlogen. Tal van ontwikkelingen zorgden ervoor dat de GGD-trein non-stop onderweg was. Het was niet eenvoudig om een keuze te maken uit alle projecten en activiteiten die er in 2008 zijn geweest. Toch wilden we graag een compact overzicht van highlights voor u realiseren. We vertrouwen erop dat u met het doorlezen van deze Jaarkaart 2008 een beeld krijgt van wat zich in dat jaar heeft afgespeeld. Wilt u meer weten, kijk dan op onze website www.ggdzeeland.nl/publicaties voor een uitgebreid jaarverslag. Een integrale versie van het jaarverslag, met daarin alle outputgegevens en de financiële verantwoording, is eveneens beschikbaar via de website.

Missie en visie

'Samen werken aan een gezond en veilig bestaan en een sluitende zorg voor burgers in Zeeland'

Deze missie is de rode draad voor de dagelijkse werkzaamheden van de medewerkers van de GGD Zeeland, evenals de visie die deze missie ondersteunt:

De GGD Zeeland profileert zich - als onderdeel van de gemeenten - naar andere zorgaanbieders en relaties als een betrouwbare en onafhankelijke partner. De dienst kenmerkt zich door professionaliteit, integriteit en zakelijkheid. Vanwege de collectieve benadering van gezondheid(sproblemen) staan sociaal engagement en aandacht voor de sociaal zwakkeren voorop.

Gemeenten en ketenpartners

De GGD adviseert gemeenten bij monitoring, beleidsontwikkeling en uitvoering van preventietaken. Klantgerichtheid, goede producten en een efficiënte, effectieve dienstverlening zijn daarbij de doelen. In 2008 bood de GGD onder meer advies en ondersteuning aan alle Zeeuwse gemeenten bij de uitvoering van de lokale gezondheidsnota's. Ook werden tal

van individuele vraagstukken behandeld.

Op het terrein van de openbare (preventieve) gezondheidszorg werkt de GGD samen met het onderwijs en met andere Zeeuwse organisaties en instellingen. Er is in 2008 onder andere gewerkt aan de vernieuwing van het schoolgezondheidsbeleid (met Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland en SportZeeland), de Jeugdmonitor Zeeland (Scoop), de monitor Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (Scoop), de aanpak van overgewicht (Sport Zeeland), een consultatiebureau (of -functie) voor ouders (diverse partners), de werkplaats Gezonde School (met GGD'en en RIVM/Centrum Gezond Leven), het preventiebeleid genotmiddelen (Indigo en partners uit de Oosterschelderegio), en aan de uitwerking van de nieuwe regionale gezondheidsnota's van gemeenten met bijbehorende actieprogramma's. Met partners op het gebied van jeugdgezondheidszorg wordt samengewerkt bij de oprichting van Centra voor Jeugd en Gezin (CJG).

GGD certificering

Sinds december 2008 is de GGD in zijn geheel gecertificeerd. Voor alle onderdelen van het productenpakket van de GGD is een HKZ-certificaat (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling Zorgsector) behaald. Dit toont aan dat de GGD op alle fronten de kwaliteit biedt die gemeenten en burgers in Zeeland mogen verwachten. De GGD beschikte al jaren over de deelcertificaten voor de infectieziektebestrijding. Daar is nu de jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, epidemiologie (onderzoek) en beleid, gezondheidsbevordering, openbare geestelijke gezondheidszorg, forensische gezondheidszorg aan toegevoegd. Ook is het certificaat voor de openbare gezondheidszorg (GGD als geheel) behaald. De GGD Zeeland is één van de eerste GGD'en in Nederland die alle certificaten behaald heeft en is één van de koplopers wat betreft implementatie van kwaliteit!

Regionaal onderzoek

De GGD Zeeland verzamelt een grote hoeveelheid gegevens over de gezondheid van de Zeeuwse bevolking, niet alleen via eigen onderzoek, maar ook door het benutten van bestaande registraties en informatiebronnen. De gegevens worden

opgenomen in de Gezondheidsmonitor Zeeland en ondersteunen gemeenten en beleidsmakers van diverse organisaties bij hun beleidsvoorbereiding. Via de Gezondheidsmonitor Zeeland kunnen trends en ontwikkelingen in gezondheid en daarmee samenhangende factoren worden gevolgd. De verzamelde gegevens komen via de monitor terecht op de site van de GGD Gezondheidsatlas, www.ggdgezondheidsatlas.nl. Daarnaast geeft de GGD gemeenten advies op maat.

Regionale VTV Zeeland gelanceerd

In november lanceerde de GGD Zeeland de regionale Volksgezondheid Toekomst Verkenning. Deze regionale VTV is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met Scoop en het Rijks Instituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). De Provincie Zeeland heeft het project mede mogelijk gemaakt. De regionale VTV bevat informatie over de gezondheidssituatie van de bevolking van Zeeland. Het gaat over de levensverwachting, de meest voorkomende chronische aandoeningen, maar ook over de leefstijl van Zeeuwen, en de invloed van hun sociale en fysieke leefomgeving op de gezondheid. Ook beschrijft de regionale VTV de stand van zaken van de gezondheidszorg en preventie in Zeeland. Tot slot kijkt de regionale VTV vooruit naar te verwachten veranderingen in de gezondheidssituatie en in zorggebruik de komende tien jaar als gevolg van veranderingen in samenstelling en omvang van de bevolking en op basis van trends in het verleden. Het totale project bevat een samenvattend rapport over Zeeland, met informatie over de situatie in Zeeland als geheel, 13 lokale rapporten (per gemeente) en de website www.regionaal-kompas.nl.

Preventief Gezondheidsonderzoek voor Ouderen (PGO-O)

Eind oktober zijn de resultaten gepresenteerd van de pilot Preventief Gezondheidsonderzoek voor Ouderen (PGO-O). Het PGO-O is een samenwerkingsproject van Allévo en de GGD Zeeland en werd uitgevoerd in de gemeenten Goes, Kapelle, Reimerswaal en Schouwen-Duiveland. Het PGO-O is gericht op het vroegtijdig opsporen van gezondheidsrisico's bij zelfstandig wonende ouderen in de leeftijd van 60-75 jaar.

Deelnemers aan het PGO-O kregen een persoonlijk advies om de gezondheid te verbeteren. Doel van het project was na te gaan wat het effect is van het PGO-O en welke factoren hierop van invloed zijn.

Resultaten Ouderenmonitor gepresenteerd

Tijdens de bijeenkomst rond het PGO-O zijn ook de resultaten van de Ouderenmonitor 2007 gepresenteerd. Het onderzoek is uitgevoerd onder zelfstandig wonende 65-plussers in Zeeland. Ruim 6600 ouderen hebben aan de enquête meegewerkt. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van alle Zeeuwse gemeenten. Doel was inzicht te verkrijgen in de gezondheid en het welzijn van ouderen in Zeeland. Naast onderwerpen als lichamelijke en geestelijke gezondheid kwamen in het onderzoek ook eenzaamheid, leefstijl, mantelzorg, veiligheid en gebruik van en behoefte aan welzijnsvoorzieningen aan bod.

Opening Sense-centra in Zeeland

Ieder jaar worden 200.000 jongeren voor het eerst seksueel actief. Een deel van hen zit met allerlei vragen en problemen op het seksuele vlak. Enkele voorbeelden hiervan zijn: ongewenste zwangerschap, pijn bij het vrijen en seksueel geweld. Vroegtijdige behandeling van vragen over seksualiteit voorkomt dat er later problemen ontstaan. Niet alle jongeren wenden zich met dit soort vragen tot de huisarts. Het ministerie van VWS subsidieert deze hulpverlening. De regeling is geënt op de bestrijding van soa en wordt uitgevoerd door de GGD'en in zogenoemde Sense-centra. GGD Zeeland werkt samen met de GGD'en in Noord Brabant en met CASA (centrum voor anticonceptie, seksualiteit en abortus) in Goes.

Reizigersadvisering Zeeland-Brabant

Vanaf mei 2008 is de GGD Zeeland op het gebied van reizigerszorg nauwer gaan samenwerken met de Brabantse GGD'en. Er is een vernieuwd product op het gebied van reizigerszorg aangeboden, waarbij alle klantcontacten op elkaar afgestemd zijn. Er wordt gewerkt vanuit een gezamen-

lijk klantadviescentrum dat alle afspraken inboekt. Het maken van een afspraak via internet was al eerder gezamenlijk opgepakt. Nieuw is ook dat voor klanten die op reis zijn en vragen hebben, er 7 x 24 uur een arts beschikbaar is en reizigers bovendien online toegang hebben tot de eigen reis- en vaccinatiegegevens.

Binnenmilieu op scholen

In april is een mini-symposium over binnenmilieu op scholen georganiseerd. Met dit mini-symposium wilde de GGD Zeeland het onderwerp onder de aandacht brengen bij directieuren, leerkrachten, medezeggenschapsraden, schoolbesturen van basisscholen, speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs en ambtenaren volksgezondheid, milieu en onderwijs. Aan de orde kwam onder meer: Gezondheid en binnenmilieu op scholen, Bouwkundige oplossingen, Tips voor leerkrachten en leerlingen en Financiële constructies voor het bekostigen van de bouwkundige aanpassingen om het binnenmilieu te verbeteren. Het symposium werd door 65 belangstellenden bezocht.

Lentekriebels in Zeeland

Medio maart vond het landelijk project 'Lentekriebels' plaats. In deze week organiseerden 18 verschillende Zeeuwse basisscholen activiteiten rondom het thema relaties en seksualiteit. In elke groep waren er verschillende lessen gericht op vriendschap, verliefdheid, relaties en seksualiteit. De week werd geopend met een ballonnetactie: kinderen lieten ballonnen op met daaraan een lieve boodschap van henzelf of ze gaven hun ballon aan iemand anders. Voor elke leerling en docent was er daarnaast een button. Groep 7 en 8 ging verder aan de slag met lessen over de puberteit. Tot slot is er een teken- en gedichtenwedstrijd opgezet. De week is succesvol afgesloten.

Innovatieprijs voor het 18-maands huisbezoek

De afdelingen jeugdgezondheidszorg van de GGD, Thuiszorgorganisatie Allévo en Thuiszorgorganisatie Zorgstroom

wonnen in november de JGZ-innovatieprijs 2008 met het project 'Vroegsignalering van opgroeioproblemen bij kinderen van 18 maanden'. Deze prijs wordt toegekend door het Centrum Jeugdgezondheidszorg van het RIVM (Rijks Instituut voor Volksgezondheid en Milieu). Wanneer een kindje 18 maanden is vindt in de thuissituatie een gesprek plaats met de JGZ-verpleegkundige. Samen met de ouder wordt bepaald of en welke zorg kind en ouder nodig hebben in de komende peuterperiode. Het project wordt door middel van wetenschappelijk onderzoek geëvalueerd. Doelstelling is inzicht te krijgen in de doelmatigheid en effectiviteit van dat contactmoment en het ontwikkelen van een instrument voor risico-inschatting op de leeftijd van 18 maanden. Het contactmoment is een onderdeel van het Landelijk Basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg 0-19.

Opvoedondersteuning

In 2008 verzorgde de GGD Zeeland in 11 van de 13 gemeenten de opvoedsteunpunten. Een opvoedsteunpunt kan een belangrijke rol spelen bij het oplossen van vragen en/of problemen rond opvoeden en opgroeien. Door zo vroeg mogelijk gerichte en goede opvoedhulp te bieden, heeft dit een preventieve werking. Het resultaat is dat gedragsproblemen afnemen en kinderen zich sociaal competent gedragen. Wanneer de problematiek ernstig is, wordt doorverwezen naar de meest geschikte hulpverleningsinstantie en er op geteeld dat de hulpverlening daadwerkelijk tot stand komt. Vanaf voorjaar 2008 werkten de opvoedsteunpunten met de Triple P methode, een effectieve methode die in Nederland 'Positief Pedagogisch Programma' wordt genoemd.

Goede voeding hoeft niet veel te kosten

In 2008 werd, in samenwerking met de Kredietbank en de Walcherse gemeenten, twee maal de cursus 'Goede voeding hoeft niet veel te kosten' gehouden. Het gaat om een module over gezond en goedkoop eten en bestaat uit twee bijeenkomsten. De coördinatie wordt door de GGD gedaan, de uitvoering door een diëtiste van Zorgstroom. De cursus

In 2008 werden tal van projecten en activiteiten geïnitieerd, opgezet, gecoördineerd en/of uitgevoerd. Een greep hieruit:

• Er werden 27.591 kinderen onderzocht, gescreend of gecontroleerd door de jeugdarts, logopediste, jeugdartsassistent of jeugdverpleegkundige • Er zijn 18.242 contacten op het consultatiebureau geweest (Zeeuws-Vlaanderen) •

• Op diverse basisscholen vond het project 'Gezonde school en genotmiddelen plaats' • Er is vier keer een Outbreakteam geformeerd (scabiës, tbc, mazelen, hepatitis B) • Er zijn 642 meldingen van een infectieziekte gedaan • Er zijn ruim 3.600 tbc-controles en • screenings afgenomen • Er zijn 172 aanmeldingen geweest bij het Meld- en Actiepunt Bemoezing • Door de GGD is een miniconferentie rondom het binnenmilieu op scholen georganiseerd • Onder de bezoekers van het consultatiebureau is een klantentoets afgenomen •

• De website www.ggdzeeland.nl werd zo'n 240.500 keer bezocht • Het project Periodiek Gezondheidsonderzoek Ouderen (consultatiebureau voor ouderen) werd afgerond • In november is de regionale VTV (Volksgezondheid Toekomst Verkenning) gepresenteerd • Er zijn bijna 2.800 forensische verrichtingen geweest - Er is bijgedragen aan alle drie de nota's 'Lokaal gezondheidsbeleid' • Er zijn diverse adviezen verstrekt aan gemeenten • Er zijn 461 soa-consulten geweest •